ત્રીજા ધોરણ માટે

આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવવાનું સાધન.

મુખગણિત શિક્ષક

ભાગ ૩

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

"ભૂગોળ શિક્ષક" "ડિક્ટેશન શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

[કિંમત રૂ. ૦-૧-૬] ઠેકાણું-શાહપોર-સુરત.

દેશીરાજ્યોમાં ટેક્સ્ટ બુક્સ, ઇનામ અને લાયબ્રેરી
માટે મંજુર થએલો અને કેળવણીખાતાના અધિકારી
સાહેબો તેમજ વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોના
ઉત્તમ સર્ટિફિકેટ પામેલો

બીજા ધોરણનો

મુખગણિત શિક્ષક

ભાગ ૩.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—નારાયણરાવ લક્ષ્મણરાવ નીકમ.
છાપવાનું ઠેકાણું—"શંકર" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ ચકલાના પુલપર—સુરત.

નવી સુધારેલી વધારેલી આવૃત્તિ ૬ ઠ્ઠી પ્રત ૩૨૦૦

સંવત ૧૯૭૪ સને ૧૯૧૮.

કિંમત રૂ. ૦-૧-૬

ગુજરાતી [illegible]ની “ડિકટેશન શિક્ષક” બે આના.

પૂર્ણાંક તથા આણુપાણુના સરવાળા, બાદબાકી, ગુણાકાર અને ભાગાકાર કરવાની સહેલી રીતો.

૧) કોઇ રકમમાં ૧૦, ૨૦, ૩૦, વગેરે પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો દશકમાં ૧, ૨, ૩, વગેરે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:—૭૨+૪૦=૧૧૨. ૭૨−૪૦=૩૨.

૨) કોઇ રકમમાં પુરા દશકથી વધારે ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલાં પુરા દશક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા અને પછી વધારાના ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા. જેમકે:—
૫૨+૨૫=૫૨+૨૦+૫=૭૭. ૫૨−૨૫=૫૨−૨૦−૫=૨૭.

૩) કોઇ રકમમાં તેજ રકમ ઉમેરવી હોય તો દુ કરવા. જેમકે.
૩૬+૩૬=૭૨=૩૬×૨=૭૨.

૪) કોઇ રકમને ૧૦, ૧૦૦, ૧૦૦૦ એ ગુણવા હોય તો તે રકમ પર એક, બે, ત્રણ મીડાં ચઢાવવાં. જેમકે: ૫×૧૦=૫૦. ૫×૧૦૦=૫૦૦. ૫×૧૦૦૦=૫૦૦૦.

૫) કોઇ રકમને ૨૦, ૩૦, ૪૦, વગેરેએ ગુણવા હોય તો તે રકમને ૨, ૩, ૪એ ગુણી મીડું ચઢાવવું. પણ ૨૦૦, ૩૦૦, ૪૦૦ વગેરેએ ગુણવા હોય તો બે મીડાં ચઢાવવાં.

૬) આણુપાણુના અપૂર્ણાંકમાં આણુપાણુના અપૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા હોય તો પહેલી રકમમાં બીજી રકમના પૂર્ણાંક ઉમેરવા અથવા બાદ કરવા પછી બીજી રકમની પાણો ઉમેરવી અથવા બાદ કરવી. જેમકે:-

૧૩।।।+૪।।।; ૧૩।।।+૪=૧૭।।।, ૧૭।।।+૦।।।=૧૮।।
૧૩।।।−૪।।।; ૧૩।।।−૪= ૯।।।, ૯।।।−૦।।।= ૯

૭) કોઇ રકમને દસે ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર એક મીડું ચઢાવવું, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨।।, બે પાણુને બદલે ૫, અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭।। ચઢાવવા. જેમકે:- ૨૬।, ૩૭।।, ૭૮।।। ને ૧૦ એ ગુણો. પહેલીમાં છેડે એક પાણુ બીજી બે પાણુ અને ત્રીજીમાં ત્રણ પાણુ છે, માટે ૨૬૨।।, ૩૭૫, ૭૮૭।।.

૮) કોઇ રકમને ૨।।, ૫, ૭।।એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦।।, ૦।।।એ ગુણવા એટલા દશક. કારણ કે ૨।।=૦। દશક. ૫=૦।। દશક. ૭।।=૦।।। દશક છે.

૯) કોઇ રકમને ૧૦૦એ ગુણવા હોય અને તે રકમ પૂર્ણાંક હોય તો તે ઉપર બે મીડાં ચઢાવવાં, પણ છેડે એક પાણુ હોય તો પાણુને બદલે ૨૫, બે પાણુને બદલે ૫૦ અને ત્રણ પાણુને બદલે ૭૫ મૂકવા.

૧૦) કોઇ રકમને ૨૫, ૫૦, ૭૫, ૧૨૫, ૧૫૦, ૨૫૦, ૩૫૦ એ ગુણવા હોય તો ૦।, ૦।।, ૦।।।, ૧।, ૧।।, ૨।।, ૩।।એ ગુણવા એટલા સેંકડા. કારણકે ૨૫=૦। સો. ૫૦=૦।। સો. ૭૫=૦।।।સો છે.

૧૧) કોઇ રકમને ૦।એ ભાગવા હોય તો ૪એ ગુણવા અને ૦।। ભાગવા હોય તો ૨એ ગુણવા જેમકે: ૩૭÷૦।=૩૭×૪=૧૪૮; ૩૭÷૦।।=૩૭×૨=૭૪.

૪] સુરત શહેરનો તથા ચોર્યાશી તાલુકાનો ભૂ. શિ. બે આના.

આનાની ધાત.	૬૪ ,, રૂ. ૪)	૮૦૦ ,, રૂ. ૫૦)
૪ આનાનો રૂ. ૦।	૬૮ ,, રૂ. ૪।	૯૦૦ ,, રૂ. ૫૬।
૮ ,, રૂ. ૦॥	૭૨ ,, રૂ. ૪॥	૧૦૦૦ ,, રૂ. ૬૨॥
૧૨ ,, રૂ. ૦॥।	૭૬ ,, રૂ. ૪॥।	
૧૬ ,, રૂ. ૧)	૮૦ ,, રૂ. ૫)	૧૬ આનાનો રૂ. ૧)
૨૦ ,, રૂ. ૧।	૮૪ ,, રૂ. ૫।	૩૨ ,, રૂ. ૨)
૨૪ ,, રૂ. ૧॥	૮૮ ,, રૂ. ૫॥	૪૮ ,, રૂ. ૩)
૨૮ ,, રૂ. ૧॥।	૯૨ ,, રૂ. ૫॥।	૬૪ ,, રૂ. ૪)
૩૨ ,, રૂ. ૨)	૯૬ ,, રૂ. ૬)	૮૦ ,, રૂ. ૫)
૩૬ ,, રૂ. ૨।	૧૦૦ ,, રૂ. ૬।	૯૬ ,, રૂ. ૬)
૪૦ ,, રૂ. ૨॥	૨૦૦ ,, રૂ. ૧૨॥	૧૧૨ ,, રૂ. ૭)
૪૪ ,, રૂ. ૨॥।	૩૦૦ ,, રૂ. ૧૮॥।	૧૨૮ ,, રૂ. ૮)
૪૮ ,, રૂ. ૩)	૪૦૦ ,, રૂ. ૨૫)	૧૪૪ ,, રૂ. ૯)
૫૨ ,, રૂ. ૩।	૫૦૦ ,, રૂ. ૩૧।	૧૬૦ ,, રૂ. ૧૦)
૫૬ ,, રૂ. ૩॥	૬૦૦ ,, રૂ. ૩૭॥	સૂચના:-ધાત સવળી તથા અવળી મોઢે કરાવવી.
૬૦ ,, રૂ. ૩॥।	૭૦૦ ,, રૂ. ૪૩॥।	

૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૧.

સૂચના:—એક પ્રશ્નમાં એકથી વધારે પ્રશ્ન હોય તો અકેક પૂછવો.

૧) એક ખુરસીના ચાર રૂપીઆ પડે તો ૧૯ ખુરસીનું શું બેસશે?

૨) એક કોથળીમાં ૧૯ રૂપીઆ છે તો એવી ૯ કોથળીમાં મળીને કેટલા રૂપીઆ હશે?

૩) દરેક છોકરાને ૮, ૮ પતાસાં આપીએ તો ૧૭ છોકરાને આપવાને કેટલાં પતાસાં જોઇએ ?

૪) ૧૫, ૧૯, ૧૮, ૧૭, ૧૩ અને ૧૪ પાંચ વખત લઇએ તો શું આવે ? પાંચે ગુણીએ તો શું આવે ?

૫) ૨૦ ત્રણવાર લઇએ તો કેટલા થાય ? ૧૬×૧ થી ૧૬×૧૦ સુધીના જવાબ બોલો.

૬) ૧૧×૧ થી ૨૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખીના જવાબ બોલો.

૭) ૧૯×૫, ૧૩×૭, ૧૪×૮, ૧૫×૯, ૧૮×૭, ૧૦×૬ કેટલા ?

૮) ૧૩ પાંચવાર, ૧૭ સાતવાર, ૧૯ છવાર, ૧૫ સાતવાર, ૧૩ નવવાર, અને ૧૮ છવાર તે કેટલા ?

૯) ૧૯, ૧૫, ૧૭, ૧૩, ૧૧, ૧૨, ૧૬, ૧૮, ૨૦ અને ૧૪ આઠ વખત લઇએ તો કેટલા થાય ?

૧૦) ૧૯×૭, ૧૫×૭, ૧૭×૭, ૧૩×૯, ૧૪×૭, ૧૨×૭, ૧૬×૭ અને ૧૮×૮ કેટલા ?

૧૧) ૭ બેઆનીની દોઢપાઇ કેટલી અને પૈસા કેટલા ?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪ એમ દસ રૂપીઆ સુધીના આના કહો.

૧૩) ૮ જમરૂખનો એક આનો બેસે તો ૧ રૂપીઆમાં કેટલાં જમરૂખ આવે ?

૧૪) કેટલી બેઆનીઓ હોય તો ૧૭ રૂપીઆ મળે ?

૧૫) ૭૬+૧૯, ૭૨+૧૮, ૧૦૫+૧૫, ૧૧૭+૧૩, ૮૪+૧૨ કેટલા ?

૧૬) ૭૭+૧૧, ૯૬+૧૬, ૯૬+૧૨, ૮૪+૧૪, ૮૦+૨૦ કેટલા ?

૧૭) ૧૧+૮૮, ૧૨+૯૬, ૧૩+૬૫, ૧૪+૯૮, ૧૫+૭૫ કેટલા ?

૧૮) ૧૭+૧૩૬, ૧૮+૧૪૪, ૧૯+૧૪૪, ૨૦+૧૪૦ કેટલા ?

૧૯) ૯૫–૧૯, ૯૦–૧૮, ૧૨૦–૧૫, ૧૪૦–૧૪, ૯૬–૧૨ કેટલા?
૨૦) ૮૮–૧૧, ૧૧૨–૧૬, ૧૦૮–૧૨, ૯૮–૧૪, ૧૦૦–૨૦ કેટલા?
૨૧) ૧૮૦માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી અઢાર અઢાર લેતા જાઓ અને બાકી શું રહે તે કહેતા જાઓ.
૨૨) ૯૫માં ૧૯ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય? ૧૩૩માંથી ૧૧૪ જાય તો કેટલા રહે? ૧૩૩માંથી ૧૯ જાય તો કેટલા રહે?
૨૩) ઓગણીઆ, પંદરા, તેરા, સત્તરા અને બારા સવળા તથા અવળા બોલો.
૨૪) ૧૮ છોકરાની ૭ હાર થવામાં ૧૮ ખૂટે છે ત્યારે છોકરા કેટલા હશે?
૨૫) આનાની ૪ લેખે ૧૮ આનાની કેરીઓ લીધી અને બીજી આનાની ૬ લેખે બેઆનીની લીધી તો બધી મળી કેટલી કેરી થઇ?
૨૬) ૫ વસાના ૯ લીંબુ મળે તો રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે?
૨૭) બારોને-સો, પાંચોતેરસો. આઠેને-સો, સતરોતેરસો, બીલંતરસો, અને દાએતેરસો કેમ લખાય?
૨૮) ૧૦૨, ૧૦૫, ૧૦૮, ૧૧૦, ૧૨૮, ૧૩૩, ૧૧૭, ૧૧૨ અને ૧૮૦ એ આંકમાં કેમ બોલાય?
૨૯) ૯૧ રૂપીઆમાંથી તેર તેર રૂપીઆવાળી કેટલી પાઘડી મળે?
૩૦) ૯૫ બોરમાંથી દરેકને પાંચ પાંચ બોર આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય? ને ઓગણીસ ઓગણીસ આપું તો કેટલા છોકરાને અપાય?
૩૧) કેટલા ચોક પર? કેટલા પંચા ૬૦? કેટલા ચોક સાઠ?
૩૨) ૧૪૪માં ૮, ૯, ૧૬ અને ૧૮ કેટલીવાર છે?

૩૩) ૯૬માં ૬ કેટલીવાર, બાર કેટલીવાર, ૮ કેટલીવાર અને ૧૬ કેટલીવાર?

૩૪) કેટલા ચોક ૬૪, ૬૮, ૫૬, ૭૬, ૮૦, ૭૨ અને ૬૦ થાય ?

૩૫) કેટલા આના હોય તો ૯ રૂપીઆ આવે ?

૩૬) ૧૫૨ બોર વહેંચતાં દરેકને ૮ બોર આવ્યાં ત્યારે છોકરા કેટલા હશે ?

૩૭) કયા કયા પલાખામાં ૭૨ આવે ? દોઢસો એટલે કેટલા દશક ?

૩૮) ૭ આનાની પાઈ વટાવી ૧૨ છોકરાને વહેંચી આપી તો દરેકને કેટલી મળી હશે ?

૩૯) ૧૫ છોકરાની ૮ હાર કરવાને બદલે ૧૨ છોકરાની કેટલી હાર કરવી ?

૪૦) ૮ પાઇના ૧૫૨ બોર તો ૨ પાઇનાં કેટલાં ?

૪૧) ૧૪૪ જે જે પલાખામાં આવતા હોય તે કહો.

૨૧×૧ થી ૩૦×૧૦ સુધીના આંકનો ઉપયોગ.

અનોયત્ન ૨.

૧) ૨૯×૫, ૨૩×૭, ૨૮×૬, ૨૩×૯, ૨૫×૭, ૨૯×૭ કેટલા ?

૨) ૨૩ પાંચવાર, ૨૭ સાતવાર, ૨૬ નવવાર અને ૨૪ છવાર તે કેટલા ?

૩) ૨૫, ૨૯, ૨૮, ૨૩, ૨૭, ૨૪ને ત્રણે ગુણીએ તો શું આવે?

૪) એક કોટની શીવડામણી ૭ રૂપીઆ થાય તો ૨૦૪ રૂપીઆમાં કેટલા કોટ શિવાય અને બાકી શું વધે ?

૫) એક ટેબલના ૮ રૂપીઆ બેસે છે તો ૨૬ ટેબલનું શું બેસશે?

૬) ૨૯ ગજનો એક એવા ૭ તાકા છે તો બધું મળીને કેટલા ગજ કપડું હશે ?

૭) એક ગાડામાં ૨૭ મણ એવાં સાત ગાડામાં ઘઉં ભરેલા છે તો બધું મળીને ઘઉં કેટલા મણ હશે ?

૮) મહીનાનો ખરચ ૨૫ રૂપીઆ થાય તો ૭ મહીનાનો કેટલો થશે?

૯) દર મહીને ૨૭ રૂપીઆ ખરચું તોપણ મારી પાસે ૯ મહીના ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૧૦) ઓગણત્રીસા, પચીસા, અઠ્ઠાવીસા, અને સત્તાવીસા સવળા તથા અવળા બોલો.

૧૧) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં ૩,૫, ૭ અને ૪ની પલાખી લખો.

૧૨) ૨૧×૧થી ૩૦×૧૦ સુધીમાં નવની પલાખી બોલો.

૧૩) ૨૮ આનાના સવાકા, દમુ અને અધેલા કેટલા ?

૧૪) ૨૨૪, ૧૫૨, ૨૩૨, ૨૦૭, ૨૧૬, ૧૭૫, ૧૩૫, ૨૩૪, ૨૫૨, ૨૦૭, ૨૬૧ એ આંકમાં કેવી રીતે બોલાય છે ?

૧૫) છવીસાસો, બેસાતોતેર, બેબાવના, બેચોત્રીસા લખો.

૧૬) ૧૪૫+૨૯, ૨૦૩+૨૯, ૨૦૭+૨૩, ૧૪૭+૨૧, કેટલા ?

૧૭) ૩૦+૨૪૦, ૨૭+૮૧, ૨૫+૧૭૫, ૨૯+૨૦૩; કેટલા ?

૧૮) ૨૦૦-૨૫, ૨૦૭-૨૩, ૧૭૫-૨૫, ૨૨૫-૨૫, કેટલા ?

૧૯) ૧૪૭-૨૧, ૧૮૯-૨૭, ૧૨૫-૨૫, ૧૩૮-૨૩, કેટલા ?

૨૦) ૩૦૦માં ૧૨ ફેરી ઓછી છે ત્યારે કેટલી હશે ?

૨૧) ૨૬૧માંથી કંઇ ન વધે ત્યાં સુધી ઓગણત્રીસ ઓગણત્રીસ બાદ કરતા જાઓ અને બાકી શું વધે તે કહેતા જાઓ.

૨૨) ૧૩૫ ગજ માદરપાટમાંથી ૫ ગજના કેટલાં ધોતીઆં થાય ?

૨૩) કેટલી વખત ૨૬ કેરી લઉં તો ૨૩૪ કેરી થાય ?

૨૪) એક નિશાળમાં ૨૦૭ છોકરા છે, દરેક વર્ગમાં ૨૩ છોકરા છે તો વર્ગ કેટલા હશે ?

૨૫) એક નિશાળમાં ૨૬૧ છોકરા છે અને વર્ગ ૯ છે ત્યારે દરેક વર્ગમાં છોકરા કેટલા હશે ?

૨૬) કેટલી વખત ૭ લઇએ તો ૧૬૮, ૧૬૨, ૧૫૬, ૧૩૨, ૧૭૪, ૧૩૮ અને ૧૨૬ થાય ?

૨૭) કયા કયા પલાખામાં ૧૪૪ અને ૯૬ આવે ?

૨૮) મેં એક માણસને દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૬ નોટ આપી અને ૮ રૂપીઆ રોકડા આપ્યા ત્યારે પોણી ત્રણસોથી કેટલા વધારે અથવા ઓછા આપ્યા.

અડધાના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૩.

૧) એક કાગળના બે સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ૭ અડધા કાગળ છે તેના આખા કાગળ કેટલા થશે ?

૩) ૨૪ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ?

૪) હું દરરોજ ૦॥ લાડુ ખાઉં તો ૩૨ દિવસ ચાલે એટલા લાડુ છે ત્યારે લાડુ કેટલા હશે ?

૫) એક ટોપીનો અડધો રૂપીઓ બેસે છે તો ૬૯ ટોપી લેવાને કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૬) ૧૭×૦॥, ૨૩×૦॥, ૪૭×૦॥, ૫૯×૦॥, ૬૭×૦॥ કેટલા ?

૭) અડધાની એકીની પલાખી ગોખી જાઓ.

૮) અડધાની એકીની પલાખી બોલો.

૯) ૫૦૦ અડધા રૂપીઆ છે તેના આખા રૂપીઆ કેટલા આવશે?

૧૦) ૫॥ રૂપીએ મણ સોપારી મળે તો ૩૭ મણનું શું બેસે?

૧૧) ૩૭॥ માં ૧૨॥ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૧૨) ૨॥ રૂપીઆનું ઘી, ૧॥ રૂપીઆનું શાક અને ૧૨॥ રૂપીઆનું અનાજ લીધું તો બધું મળીને કેટલો ખર્ચ થયો?

૧૩) ૧૭॥+૦॥+૩॥+૩૪॥ મળીને કેટલા થશે?

૧૪) કેટલીવાર અડધો લઇએ તો ૩૨॥ થાય?

૧૫) ૩૭ આખાના અડધા કેટલા? ૨૯ અડધાના આખા કેટલા?

૧૬) ૩૫ રૂપીઆ છે દરેક ભિખારીને ૦॥ રૂપીઓ આપું તો કેટલાને અપાય?

૧૭) એક ખમીસની શીવડામણી ૦॥ રૂપીઓ થાય છે તો ૨૪ રૂપીઆમાં કેટલા ખમીસ શીવડાવાશે?

૧૮) દરરોજ અડધો શેર અનાજ ખાઉં તો ૩૭ શેર અનાજ કેટલા દિવસ ચાલે?

૧૯) ૩૯ સોપારી છે તેના અડધા અડધા કેટલા કકડા થશે?

૨૦) ૪૯ અડધા રૂપીઆના રૂપીઆ કેટલા આવશે?

૨૧) ૩૬ ગજ લુગડામાંથી અડધા અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થશે?

૨૨) કેટલા અડધા હોય તો તેના આખા પુરેપુરા થાય? (જ. ૨, ૪, ૬ ઇત્યાદિ)

૨૩) દરરોજ ૦॥ રૂપીઆ લેખે ૧૮ માણસને ૯ દિવસના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડશે?

દોઢાના આંકનો ઉપયોગ.

મનેગણત ૯.

૧) એક ને અડધો મળીને કેટલા થાય ?

૨) અડધો ને એક મળીને કેટલા થાય ?

૩) કેટલા અડધા કાગળ હોય તો દોઢ કાગળ થાય ?

૪) અડધો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?

૫) દોઢ કાગળમાંથી અડધો કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?

૬) દોઢમાં પોણો કેટલીવાર અને અડધો કેટલીવાર ?

૭) પોણો કેટલીવાર લઇએ તો દોઢ થાય ?

૮) દોઢ રૂપીઓ હતો તેમાં દોઢ રૂપીઓ ઉમેરીએ તો કેટલા થાય?

૯) ત્રણ લાડુમાંથી દોઢ ખાધો કેટલા રહ્યા ?

૧૦) મારી પાસે ૦॥ રૂપીઓ છે તેમાં શું ઉમેરૂં તો દોઢ રૂપીઓ થાય?

૧૧) ૫૭×૧॥, ૬૯×૧॥, ૭૯×૧॥, ૯૫×૧॥, ૬૭×૧॥ કેટલા ?

૧૨) એક તામડામાં દોઢ મણ દુધ માય તો ૨૭ તામડામાં કેટલું માશે?

૧૩) રૂપીઆનું ૧॥ શેર ઘી મળે તો ૩૦ રૂપીઆનું કેટલું આવે ?

૧૪) એક બંડીમાં દોઢ ગજ કપડું વપરાય તો ૫૯ બંડી માટે કેટલા ગજ કપડું જોઇએ ?

૧૫) એક આનાના દોઢશેર કારેલાં મળે તો ૩ રૂપીઆનાં કેટલાં આવશે ?

૧૬) એક બળદને ૧॥ શેર અડદ જોઇએ તો ૬૯ બળદને માટે કેટલા અડદ જોઇશે ?

૧૭) એક લોટાનું વજન ૧॥ શેર થાય તો ૬૭ લોટાનું વજન કેટલું થશે ?

૧૮) એક સાધુને ૧॥ શેર લોટ આપીએ તો ૯૫ સાધુને આપવાને કેટલો લોટ જોઇએ ?

૧૯) એક શેર એલચીનો ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૨૯ શેર એલચીનું શું બેસશે ?

૨૦) મણ ઘીના ૩૯ રૂપીઆ બેસે તો ૧॥ મણનું શું બેસશે ?

૨૧) એક તપેલામાંથી દોઢશેરીઓ લોટો ૫૫ વખત ભરી આપ્યો ત્યારે કેટલું દૂધ આપ્યું ?

૨૨) દોઢાની બેકીની પલાખી બોલો. એકીની પલાખી બોલો.

૨૩) ૬૯+૧॥. ૪૬॥+૧॥, ૧૦૨+૧॥, ૯૯+૧॥ કેટલા ?

૨૪) ૧॥+૮૨॥, ૧॥+૪૫. ૧॥+૬૭॥, ૧॥+૭૨ કેટલા ?

૨૫) ૧૦॥–૧॥, ૬૯–૧॥, ૧૦૨–૧॥. ૧૧૨॥–૧॥ કેટલા થાય ?

૨૬) ૨૮॥ મણુ દૂધમાંથી ૨૭ મણુ વપરાયું બાકી કેટલું રહ્યું ?

૨૭) ચોવીસ આખા અને ૨૪ અડધા મળીને કેટલા થાય ?

૨૮) કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૫૭ થાય ?

૨૯) ૪૬ાામાં દોઢ કેટલીવાર છે? કેટલીવાર દોઢ લઇએ તો ૫૫॥ થાય?

૩૦) ૪૫ રૂપીઆમાંથી દોઢ રૂપીઆવાળી કેટલી ટોપી આવશે ?

૩૧) ૪૭ છોકરા વચ્ચે ૭૦॥ રૂપીઆ વહેંચ્યુ તો દરેકને શું મળશે?

૩૨) દોઢ શેર ખાંડ રોજ વપરાય તો ૭૩॥ શેર ખાંડ કેટલા દિવસ ચાલશે ?

૩૩) ૧॥ ગજ છીંટનો ૧ રૂા. બેસે તો ૪૦॥ ગજ છીંટનું શું ?

૩૪) ૭૯॥ રૂપીઆમાં ૫૩ બદન લીધા તો એકની કિંમત કેટલી પડી?

૩૫) કેટલા દોઢે ૭૨ ? કેટલા દોઢુ ૧૦૦॥ ? કેટલા દોઢે ૧૦૫૦ ?

૩૬) ૪૩॥ ગજના તાકામાંથી ૧॥ ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?
૩૭) રોજ ૬॥ રૂપીઓ વાપરૂં તો ૭૬॥ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે?
૩૮) દરેક છોકરાને ૧॥ કાગળ આપીએ તો ૩૯ કાગળ કેટલા છોકરાને અપાય ?
૩૯) જેટલા અડધા તેટલાજ રૂપીઆ કેટલીવાર લઉં તો ૯૬ રૂપીઆ થાય ?
૪૦) દોઢ રૂપીઆની ૧ શેર હીંગ મળે તો ૧૭ શેરનું શું બેસશે ? અને ૨૭ રૂપીઆમાં કેટલી આવશે ?
૪૧) ૪૮માં દોઢ કેટલીવાર ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય ?
૪૨) ૫૭ પંચીઆના ૮૫॥ રૂપીઆ બેઠા તો એ લેખે ૫ પંચીઆનું શું આપવું પડશે ?
૪૩) એક માણસ રોજ ૧॥ રૂપીઓ કમાય તો ૧૮ માણસો ૯ દિવસમાં શું કમાશે ?
૪૪) ૧॥ આને શેર વેગણ મળે છે તો ૧॥ રૂપીઆમાં કેટલા આવશે ?

અઢીઆના આંકનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૫.

૧) બે ને અડધો કેટલા ? દોઢ ને એક કેટલા ?
૨) દોઢમાં શું ઉમેરીએ તો ૨॥ થાય ?
૩) ૪૭॥+૨॥, ૬૭॥+૨॥, ૧૫+૨॥, ૧૮૦+૨॥ કેટલા ?
૪) ૨॥+૮૫, ૨॥+૭૨॥, ૨॥+૪૨॥, ૨॥+૧૦૦ કેટલા ?
૫) ૧૯૨॥−૨॥, ૧૦૫−૨॥, ૨૧૦−૨॥ કેટલા ?
૬) ૧૯૦−૧૮૭॥, ૧૬૭॥−૧૬૫, ૧૦૦−૯૭॥ કેટલા ?

૭) ૪૭×૨ાા, ૭૯×૨ાા, ૮૭×૨ાા, ૨૯×૨ાા, ૮૨×૨ાા કેટલા ?

૮) એક માણસ ૨ાા રૂપીઆ કાઢે તો ૩૯ માણસના કેટલા રૂ. થાય?

૯) એક કોથળીમાં ૨ાા મણ ઘઉં માય તો ૨૪ કોથળીમાં કેટલા મણ ઘઉં માય?

૧૦) ૨ાા શેર દીવેલનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૫ રૂપીઆનું કેટલા શેર દીવેલ મળે?

૧૧) એક નોટના રૂ. ૨ાા મળે તો ૩૬ નોટના કેટલા?

૧૨) રૂ. ૨ાાએ શેર એલચી મળે તો ૩૫ શેરનું શું બેસે?

૧૩) મણ ચોખાના ૨ાા રૂપીઆ બેસે તો ૪૫ મણનું શું બેસે?

૧૪) એક માણસને ૨ાા રૂપીઆ આપીએ તો ૫૫ માણસને આપવા કેટલા રૂપીઆ જોઇએ?

૧૫) એક તાવડીનું વજન ૨ાા મણ થાય છે ત્યારે એવી ૩૭ તાવડીનું વજન કેટલું થશે?

૧૬) મણ દૂધમાં ૨ાા શેર ચોખા નાખીએ તો ૬૩ મણ દૂધને માટે કેટલા ચોખા જોઇએ?

૧૭) મણના ૨ાા રૂપીઆ બેસે તો ૬૮ મણનું શું બેસે?

૧૮) ૨ાા શેરનો ૧ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆનું કેટલું આવશે?

૧૯) એક દિવસનો ખરચ ૨ાા રૂપીઆ થાય તો ૭૭ દિવસમાં શું ખરચ થશે?

૨૦) ૫૪ ખુરસી લેવી છે એક ખુરસીના ૨ાા રૂપીઆ બેસે તો કેટલા રૂપીઆ ખરચ થશે?

૨૧) ૩૯ રૂપીએ તોલો સોનું મળે તો ૨ાા તોલાનું શું?

૨૨) ૧ રૂપીઆનું ૨ાા શેર જીરૂં આવે તો ૨૫ શેરનું શું?

૨૩) કેટલા અડધા હોય તો ૨ાા થાય? અઢીમાં અડધો કેટલીવાર છે?

૨૪) કેટલા ૦। અઢી ? અઢીમાં ૦। કેટલીવાર છે ?

૨૫) ૧ રૂપીઆનું ૨॥ શેર તો ૪૦ શેરનું શું બેસે ?

૨૬) ૨૧૦ રૂપીઆ ૮૪ માણસ વચ્ચે ખરચ થયો ત્યારે એક માણસને ભાગે શું આવ્યું ?

૨૭) ૬૯ છોકરા વચ્ચે ૧૭૨॥ રૂપીઆ વહેંચીએ તો દરેકને શું આવશે ?

૨૮) કેટલા અઢીએ ૪૫ ? કેટલીવાર અઢી લઈએ તો ૧૦૦ ?

૨૯) ૧૦૦માં ૪૦ કેટલીવાર ? ૨॥ કેટલીવાર ?

૩૦) રૂ. ૯૭॥ છે રોજ ૨॥ રૂ. ખરચું તો કેટલા દિવસ ચાલશે?

૩૧) ૨॥ આનામાં એક શેર દૂધી મળે તો રૂ. ૨॥માં કેટલી આવશે?

૩૨) ૬૨॥ રૂપીઆમાં ૨॥ તોલા સોનું આવ્યું ત્યારે તોલાનો ભાવ શો?

૩૩) ૨૭ માણસ છે અને ૬૭॥ રૂપીઆ છે તો દરેક માણસને શું મળશે ?

૩૪) શેર હીંગના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૪૫ રૂપીઆમાં કેટલા શેર હીંગ આવશે ?

૩૫) રૂ. ૧૦૦માંથી અઢી અઢી રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે?

૩૬) એક આનાની ૨॥ શેર પાપડી મળે તો ૧ રૂપીઆની કેટલી આવશે ?

૩૭) ૨॥ રૂપીઆવાળી ટોપી ૭૨॥ રૂપીઆમાંથી કેટલી આવશે ?

૩૮) ૨॥ શેર બદામનો ૧ રૂપીઓ પડે તો ૭॥ રૂપીઆની કેટલા શેર બદામ આવશે ?

પાયાના આંકનો ઉપયોગ. મનોયત્ન ૬.

૧) એક લાડુના ચાર સરખા ભાગ પાડીએ તો દરેક ભાગ કેટલો કહેવાય ?

૨) ચાર ૦।, ૦। લાડુ એકઠા કરીએ તો આખા કેટલા થશે ?

૩) ૦। એ અડધાનો કેટલામો ભાગ? અને આખાનો કેટલામો ભાગ?

૪) ૧ને ૦।, ૧। ને ૦।, ૧।। ને ૦।, ૧।।। ને ૦। કેટલા ?

૫) ૧૭+૦।, ૨૩।+૦।, ૨૮।।+૦।, ૨૮।।।+૦। કેટલા ?

૬) ૪૯, ૫૯, ૬૯, ૭૯, ૮૯, અને ૯૯, ૫૦, ૬૦, ૭૦, ૮૦, ૯૦, ૧૦૦માં ૦। ઓછો તે કેટલા કહેવાય ?

૭) ૯૯।।।, ૭૮।।।, ૫૭।।।, ૭૫।।।, ૪૯।।।, ૩૭।।। શબ્દમાં લખો.

૮) ૪૯×૦।, ૫૭×૦।, ૪૩×૦।, ૭૯×૦।, ૬૧×૦। કેટલા ?

૯) દરેક માણસને ૦। પેંડો આપું તો ૬૮ માણસને આપવાને કેટલા પેંડા જોઇએ ?

૧૦) પાયાની ચચ્ચારની પલાખી બોલો.

૧૧) પાયાની ચચ્ચારની અને અર્ધાની બબ્બેની પલાખી બોલો.

૧૨) ૬૯, ૭૩, ૭૭, ૪૭, ૩૭, ૫૫, ૭૯, ૫૭, ૮૯, ૮૩, ૯૭, ૯૩, ૪૯, ૪૩, ૪૬, ૯૧, ૬૩, ૩૧, ૪૧, ૭૧, અડધાંના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૩) ૪૦૦ ગજ, ૮૦ ગજ, ૯૦ ગજ, ૬૦૦ ગજ અને ૭૦ ગજમાંથી અડધા ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ? ૦। ગજના કેટલા રૂમાલ થાય ?

૧૪) ૬૯, ૧૭૩, ૧૭૯, ૮૫, ૯૩, ૧૭૦૦ અડધા રૂપીઆના આખા રૂપીઆ કેટલા ? પાવલીઓ કેટલી ?

૧૫) ૯ રૂ. ના પાવલા કેટલા ? ૩૬ પાવલાના રૂપીઆ કેટલા ?

૧૬) મારી પાસે ૨૭ અડધાં છે તેની પાવલી કેટલી આવશે ?

૧૭) કેટલીવાર ૦। ૦। રૂપીઓ લઇએ તો ૧૯ રૂપીઆ થાય ?

૧૮) ૧૭।, ૫।।, ૨૩।।, ૧૪ અને ૩।। ને પાયે ભાગીએ તો શું આવે?

૧૯) ૨૩ માણસ વચ્ચે પાા રૂપીઆ આપ્યા તો દરેકને શું મળશે?

૨૦) કેટલી વખત ૦। મણ લઈએ તો ૧૯, ૨૨, ૧૭, ૧૩, અને ૨૦ મણ થાય?

૨૧) ૩૯, ૨૨, ૧૭ ગજ લુગડામાંથી અડધા ગજના કેટલા કકડા થાય? ૦। ગજના કેટલા થાય?

૨૨) કેટલીવાર ૦। કાગળ લઉં તો ૧૩, ૧૭, ૧૦, ૨૩, ૨૨, આખા કાગળ થાય?

૨૩) ૧૮ વખત ૦। રૂપીઓ લઉં તો કેટલા રૂપીઆ થાય? સાડા ચાર રૂપીઆની પાવલી કેટલી?

૨૪) ૨૪ રૂપીઆની પાવલી કેટલી? કેટલી પાવલીઓ હોય તો ૧૪ રૂપીઆ થાય?

૨૫) રોજ ૦। કાગળ વાપરીએ તો ૩૫ દિવસમાં કેટલા કાગળ વપરાય? ૨૩ કાગળ હોય તો કેટલા દિવસ ચાલે?

+ શેરની ધાત.

શેરના અચ્છેરા	૨	૨ અચ્છેરે	૧	શેર
શેરના પાશેરા	૪	૪ પાશેરે	૧	શેર
શેરના નવટાંકા	૮	૮ નવટાંકે	૧	શેર
શેરના અધોળા	૧૬	૧૬ અધોળે	૧	શેર
શેરના રૂપીઆભાર	૪૦	૪૦ રૂપીઆભાર	૧	શેર
શેરના પૈસાભાર	૭૨	૭૨ જુના પૈસાભાર	૧	શેર

ટીપ:—૭૨ જુના પૈસાભાર=૧ શેર. અને ૯૬ નવા પૈસાભાર=૧ શેર ગણાય છે.

+ વર્ગમાં ત્રાજવા કાટલાં હાજર રાખી છોકરાઓ પાસે તોળાવીને, તેમની પાસેજ ઉપજાવી કઢાવવી. રૂપીઆની ધાત જોડે શેરની ધાતનો સંબંધ જોડવો. જેમકે

શેરના રૂપીઆભાર	૪૦
પોણોશેરના રૂપીઆભાર	૩૦
અચ્છેરના રૂપીઆભાર	૨૦
પાશેરના રૂપીઆભાર	૧૦
નવટાંકના રૂપીઆભાર	૫
અધોળના રૂપીઆભાર	૨।।

૪૦ રૂપીઆભાર	૧ શેર
૩૦ રૂપીઆભાર	૦।।। શેર
૨૦ રૂપીઆભાર	૦।। શેર
૧૦ રૂપીઆભાર	૦। શેર
૫ રૂપીઆભાર	નવટાંક
૨।। રૂપીઆભાર	અધોળ

શેરના	પૈસાભાર	૭૨
પોણોશેરના	પૈસાભાર	૫૪
અચ્છેરના	પૈસાભાર	૩૬
પાશેરના	પૈસાભાર	૧૮
નવટાંકના	પૈસાભાર	૯
અધોળના	પૈસાભાર	૪।।

૭૨ પૈસાભાર	૧ શેર
૫૪ પૈસાભાર	૦।।। શેર
૩૬ પૈસાભાર	૦।। શેર
૧૮ પૈસાભાર	૦। શેર
૯ પૈસાભાર	નવટાંક
૪।। પૈસાભાર	અધોળ

શેરના	અધોળા	૧૬
પોણોશેરના	અધોળા	૧૨
અચ્છેરના	અધોળા	૮
પાશેરના	અધોળા	૪
નવટાંકના	અધોળા	૨

૧ રૂપીઆ= ૨	અડધા
૧ રૂપીઓ= ૪	પાવલી
૧ રૂપીઓ= ૮	બેઆની
૧ રૂપીઓ=૧૬	આના

૧ શેર= ૨	અચ્છેર
૧ શેર= ૪	પાશેર
૧ શેર= ૮	નવટાંક
૧ શેર=૧૬	અધોળ

૨ અધોળે	નવટાંક	૨ નવટાંકે	પાશેર
૪ અધોળે	પાશેર	૪ નવટાંકે	અચ્છેર
૮ અધોળે	અચ્છેર	૬ નવટાંકે	પોણોશેર
૧૨ અધોળે	પોણોશેર	૮ નવટાંકે	૧ શેર
૧૬ અધોળે	એક શેર		

શેરના	નવટાંકા ૮	શેરના	પાશેરા ૪
પોણોશેર	નવટાંકા ૬	પોણોશેરના	પાશેરા ૩
અચ્છેરના	નવટાંકા ૪	અચ્છેરના	પાશેરા ૨
પાશેરના	નવટાંકા ૨		

૨ પાશેરે	અચ્છેર
૩ પાશેરે	પોણોશેર
૪ પાશેરે	૧ શેર

મણની ધાત.

મણના અધમણીઆ	૨	૨ અધમણીઆ	૧ મણ
મણના દસશેરા	૪	૪ દસશેરા	૧ મણ
મણની પાંચશેરી	૮	૮ પાંચશેરી	૧ મણ
મણની અઢીશેરી	૧૬	૧૬ અઢીશેરી	૧ મણ
મણની સવાશેરી	૩૨	૩૨ સવાશેરી	૧ મણ
મણના શેર	૪૦	૪૦ શેર	૧ મણ

૧	મણના શેર	૪૦
ાા	મણના શેર	૩૦
ાા	મણના શેર	૨૦
ા	મણના શેર	૧૦

૪૦ શેરે	૧	મણ
૩૦ શેરે	ાા	મણ
૨૦ શેરે	ાા	મણ
૧૦ શેરે	ા	મણ

	મણની અઢીશેરી	૧૬
ાા	મણની અઢીશેરી	૧૨
ાા	મણની અઢીશેરી	૮
ા	મણની અઢીશેરી	૪
૫	શેરની અઢીશેરી	૨

૨ અઢીશેરીએ	૫	શેર
૪ અઢીશેરીએ	ા	મણ
૮ અઢીશેરીએ	ાા	મણ
૧૨ અઢીશેરીએ	ાા	મણ
૧૬ અઢીશેરીએ	૧	મણ

૧	મણની પાંચશેરી	૮
ાા	મણની પાંચશેરી	૬
ાા	મણની પાંચશેરી	૪
ા	મણની પાંચશેરી	૨

૨ પાંચશેરીએ	ા	મણ
૪ પાંચશેરીએ	ાા	મણ
૬ પાંચશેરીએ	ાા	મણ
૮ પાંચશેરીએ	૧	મણ

	મણના દસશેરા	૪
ાા	મણના દસશેરા	૩
ાા	મણના દસશેરા	૨
ા	મણનો દસશેરો	૧

૧ દસશેરે	ા	મણ
૨ દસશેરે	ાા	મણ
૩ દસશેરે	ાા	મણ
૪ દસશેરે	૧	મણ

૧×૦ાાા=૦ાાા			૧૧×૦ાાા=૮ા			૨૧×૦ાાા=૧૫ાાા			૩૧×૦ાાા=૨૩ા		
૨	૦ાાા	૧ાા	૧૨	૦ાાા	૯	૨૨	૦ાાા	૧૬ાા	૩૨	૦ાાા	૨૪
૩	૦ાાા	૨ા	૧૩	૦ાાા	૯ાાા	૨૩	૦ાાા	૧૭ા	૩૩	૦ાાા	૨૪ાાા
૪	૦ાાા	૩	૧૪	૦ાાા	૧૦ાા	૨૪	૦ાાા	૧૮	૩૪	૦ાાા	૨૫ાા
૫	૦ાાા	૩ાાા	૧૫	૦ાાા	૧૧ા	૨૫	૦ાાા	૧૮ાાા	૩૫	૦ાાા	૨૬ા
૬	૦ાાા	૪ાા	૧૬	૦ાાા	૧૨	૨૬	૦ાાા	૧૯ાા	૩૬	૦ાાા	૨૭
૭	૦ાાા	૫ા	૧૭	૦ાાા	૧૨ાાા	૨૭	૦ાાા	૨૦ા	૩૭	૦ાાા	૨૭ાાા
૮	૦ાાા	૬	૧૮	૦ાાા	૧૩ાા	૨૮	૦ાાા	૨૧	૩૮	૦ાાા	૨૮ાા
૯	૦ાાા	૬ાાા	૧૯	૦ાાા	૧૪ા	૨૯	૦ાાા	૨૧ાાા	૩૯	૦ાાા	૨૯ા
૧૦	૦ાાા	૭ાા	૨૦	૦ાાા	૧૫	૩૦	૦ાાા	૨૨ાા	૪૦	૦ાાા	૩૦
૪૧×૦ાાા=૩૦ાાા			૫૧×૦ાાા=૩૮ા			૬૧×૦ાાા=૪૫ાાા			૭૧×૦ાાા=૫૩ા		
૪૨	૦ાાા	૩૧ાા	૫૨	૦ાાા	૩૯	૬૨	૦ાાા	૪૬ાા	૭૨	૦ાાા	૫૪
૪૩	૦ાાા	૩૨ા	૫૩	૦ાાા	૩૯ાાા	૬૩	૦ાાા	૪૭ા	૭૩	૦ાાા	૫૪ાાા
૪૪	૦ાાા	૩૩	૫૪	૦ાાા	૪૦ાા	૬૪	૦ાાા	૪૮	૭૪	૦ાાા	૫૫ાા
૪૫	૦ાાા	૩૩ાાા	૫૫	૦ાાા	૪૧ા	૬૫	૦ાાા	૪૮ાાા	૭૫	૦ાાા	૫૬ા
૪૬	૦ાાા	૩૪ાા	૫૬	૦ાાા	૪૨	૬૬	૦ાાા	૪૯ાા	૭૬	૦ાાા	૫૭
૪૭	૦ાાા	૩૫ા	૫૭	૦ાાા	૪૨ાાા	૬૭	૦ાાા	૫૦ા	૭૭	૦ાાા	૫૭ાાા
૪૮	૦ાાા	૩૬	૫૮	૦ાાા	૪૩ાા	૬૮	૦ાાા	૫૧	૭૮	૦ાાા	૫૮ાા
૪૯	૦ાાા	૩૬ાાા	૫૯	૦ાાા	૪૪ા	૬૯	૦ાાા	૫૧ાાા	૭૯	૦ાાા	૫૯ા
૫૦	૦ાાા	૩૭ાા	૬૦	૦ાાા	૪૫	૭૦	૦ાાા	૫૨ાા	૮૦	૦ાાા	૬૦
૮૧×૦ાાા=૬૦ાાા			૯૧×૦ાાા=૬૮ા			બીજી ચોપડીનો "ડિકટેશન શિક્ષક" બે આના.			ત્રીજી ચોપડીનો "ડિકટેશન શિક્ષક" અઢી આના.		
૮૨	૦ાાા	૬૧ાા	૯૨	૦ાાા	૬૯						
૮૩	૦ાાા	૬૨ા	૯૩	૦ાાા	૬૯ાાા						
૮૪	૦ાાા	૬૩	૯૪	૦ાાા	૭૦ાા						
૮૫	૦ાાા	૬૩ાાા	૯૫	૦ાાા	૭૧ા						
૮૬	૦ાાા	૬૪ાા	૯૬	૦ાાા	૭૨						
૮૭	૦ાાા	૬૫ા	૯૭	૦ાાા	૭૨ાાા						
૮૮	૦ાાા	૬૬	૯૮	૦ાાા	૭૩ાા						
૮૯	૦ાાા	૬૬ાાા	૯૯	૦ાાા	૭૪ા						
૯૦	૦ાાા	૬૭ાા	૧૦૦	૦ાાા	૭૫						

 દોઢા સાથે પોણાની એકીની પલાખીનો સંબંધ.

૧×	૧॥=	૧॥	૨	૦॥।=	૧॥	૧૧×	૧॥=	૧૬॥	૨૨×	૦॥।=	૧૬॥
૨	૧॥	૩	૪	૦॥।	૩	૧૨	૧॥	૧૮	૨૪	૦॥।	૧૮
૩	૧॥	૪॥	૬	૦॥।	૪॥	૧૩	૧॥	૧૯॥	૨૬	૦॥।	૧૯॥
૪	૧॥	૬	૮	૦॥।	૬	૧૪	૧॥	૨૧	૨૮	૦॥।	૨૧
૫	૧॥	૭॥	૧૦	૦॥।	૭॥	૧૫	૧॥	૨૨॥	૩૦	૦॥।	૨૨॥
૬	૧॥	૯	૧૨	૦॥।	૯	૧૬	૧॥	૨૪	૩૨	૦॥।	૨૪
૭	૧॥	૧૦॥	૧૪	૦॥।	૧૦॥	૧૭	૧॥	૨૫॥	૩૪	૦॥।	૨૫॥
૮	૧॥	૧૨	૧૬	૦॥।	૧૨	૧૮	૧॥	૨૭	૩૬	૦॥।	૨૭
૯	૧॥	૧૩॥	૧૮	૦॥।	૧૩॥	૧૯	૧॥	૨૮॥	૩૮	૦॥।	૨૮॥
૧૦	૧॥	૧૫	૨૦	૦॥।	૧૫	૨૦	૧॥	૩૦	૪૦	૦॥।	૩૦
૨૧×	૧॥=	૩૧॥	૪૨×	૦॥।=	૩૧॥	૩૧×	૧॥=	૪૬॥	૬૨×	૦॥।=	૪૬॥
૨૨	૧॥	૩૩	૪૪	૦॥।	૩૩	૩૨	૧॥	૪૮	૬૪	૦॥।	૪૮
૨૩	૧॥	૩૪॥	૪૬	૦॥।	૩૪॥	૩૩	૧॥	૪૯॥	૬૬	૦॥।	૪૯॥
૨૪	૧॥	૩૬	૪૮	૦॥।	૩૬	૩૪	૧॥	૫૧	૬૮	૦॥।	૫૧
૨૫	૧॥	૩૭॥	૫૦	૦॥।	૩૭॥	૩૫	૧॥	૫૨॥	૭૦	૦॥।	૫૨॥
૨૬	૧॥	૩૯	૫૨	૦॥।	૩૯	૩૬	૧॥	૫૪	૭૨	૦॥।	૫૪
૨૭	૧॥	૪૦॥	૫૪	૦॥।	૪૦॥	૩૭	૧॥	૫૫॥	૭૪	૦॥।	૫૫॥
૨૮	૧॥	૪૨	૫૬	૦॥।	૪૨	૩૮	૧॥	૫૭	૭૬	૦॥।	૫૭
૨૯	૧॥	૪૩॥	૫૮	૦॥।	૪૩॥	૩૯	૧॥	૫૮॥	૭૮	૦॥।	૫૮॥
૩૦	૧॥	૪૫	૬૦	૦॥।	૪૫	૪૦	૧॥	૬૦	૮૦	૦॥।	૬૦

૪૧×	૧॥=	૬૧॥	૮૨×	૦॥।=	૬૧॥
૪૨	૧॥	૬૩	૮૪	૦॥।	૬૩
૪૩	૧॥	૬૪॥	૮૬	૦॥।	૬૪॥
૪૪	૧॥	૬૬	૮૮	૦॥।	૬૬
૪૫	૧॥	૬૭॥	૯૦	૦॥।	૬૭॥
૪૬	૧॥	૬૯	૯૨	૦॥।	૬૯
૪૭	૧॥	૭૦॥	૯૪	૦॥।	૭૦॥
૪૮	૧॥	૭૨	૯૬	૦॥।	૭૨
૪૯	૧॥	૭૩॥	૯૮	૦॥।	૭૩॥
૫૦	૧॥	૭૫	૧૦૦	૦॥।	૭૫

૧×૧।=૧।			૧૧×૧।=૧૩॥।			૨૧×૧।=૨૬।			૩૧×૧।=૩૮॥।		
૨	૧।	૨॥	૧૨	૧।	૧૫	૨૨	૧।	૨૭॥	૩૨	૧।	૪૦
૩	૧।	૩॥।	૧૩	૧।	૧૬।	૨૩	૧।	૨૮॥।	૩૩	૧।	૪૧।
૪	૧।	૫	૧૪	૧।	૧૭॥	૨૪	૧।	૩૦	૩૪	૧।	૪૨॥
૫	૧।	૬।	૧૫	૧।	૧૮॥।	૨૫	૧।	૩૧।	૩૫	૧।	૪૩॥।
૬	૧।	૭॥	૧૬	૧।	૨૦	૨૬	૧।	૩૨॥	૩૬	૧।	૪૫
૭	૧।	૮॥।	૧૭	૧।	૨૧।	૨૭	૧।	૩૩॥।	૩૭	૧।	૪૬।
૮	૧।	૧૦	૧૮	૧।	૨૨॥	૨૮	૧।	૩૫	૩૮	૧।	૪૭॥
૯	૧।	૧૧।	૧૯	૧।	૨૩॥।	૨૯	૧।	૩૬।	૩૯	૧।	૪૮॥।
૧૦	૧।	૧૨॥	૨૦	૧।	૨૫	૩૦	૧।	૩૭॥	૪૦	૧।	૫૦
૪૧×૧।=૫૧।			૫૧×૧।=૬૩॥।			૬૧×૧।=૭૬।			૭૧×૧।= ૮૮॥।		
૪૨	૧।	૫૨॥	૫૨	૧।	૬૫	૬૨	૧।	૭૭॥	૭૨	૧।	૯૦
૪૩	૧।	૫૩॥।	૫૩	૧।	૬૬।	૬૩	૧।	૭૮॥।	૭૩	૧।	૯૧।
૪૪	૧।	૫૫	૫૪	૧।	૬૭॥	૬૪	૧।	૮૦	૭૪	૧।	૯૨॥
૪૫	૧।	૫૬।	૫૫	૧।	૬૮॥।	૬૫	૧।	૮૧।	૭૫	૧।	૯૩॥।
૪૬	૧।	૫૭॥	૫૬	૧।	૭૦	૬૬	૧।	૮૨॥	૭૬	૧।	૯૫
૪૭	૧।	૫૮॥।	૫૭	૧।	૭૧।	૬૭	૧।	૮૩॥।	૭૭	૧।	૯૬।
૪૮	૧।	૬૦	૫૮	૧।	૭૨॥	૬૮	૧।	૮૫	૭૮	૧।	૯૭॥
૪૯	૧।	૬૧।	૫૯	૧।	૭૩॥।	૬૯	૧।	૮૬।	૭૯	૧।	૯૮॥।
૫૦	૧।	૬૨॥	૬૦	૧।	૭૫	૭૦	૧।	૮૭॥	૮૦	૧।	૧૦૦
૮૧×૧।=૧૦૧।			૯૧×૧।=૧૧૩॥।								
૮૨	૧।	૧૦૨॥	૯૨	૧।	૧૧૫						
૮૩	૧।	૧૦૩॥।	૯૩	૧।	૧૧૬।						
૮૪	૧।	૧૦૫	૯૪	૧।	૧૧૭॥						
૮૫	૧।	૧૦૬।	૯૫	૧।	૧૧૮॥।						
૮૬	૧।	૧૦૭॥	૯૬	૧।	૧૨૦						
૮૭	૧।	૧૦૮॥।	૯૭	૧।	૧૨૧।						
૮૮	૧।	૧૧૦	૯૮	૧।	૧૨૨॥						
૮૯	૧।	૧૧૧।	૯૯	૧।	૧૨૩॥।						
૯૦	૧।	૧૧૨॥	૧૦૦	૧।	૧૨૫						

 અઢીઆની સાથે સવાયાની એકીની પલાખીનો સંબંધ

૧×૨॥=		૨॥	૨×૧।=		૨॥	૧૧×૨॥=		૨૭॥	૨૨×૧।=		૨૭॥
૨	૨॥	૫	૪	૧।	૫	૧૨	૨॥	૩૦	૨૪	૧।	૩૦
૩	૨॥	૭॥	૬	૧।	૭॥	૧૩	૨॥	૩૨॥	૨૬	૧।	૩૨॥
૪	૨॥	૧૦	૮	૧।	૧૦	૧૪	૨॥	૩૫	૨૮	૧।	૩૫
૫	૨॥	૧૨॥	૧૦	૧।	૧૨॥	૧૫	૨॥	૩૭॥	૩૦	૧।	૩૭॥
૬	૨॥	૧૫	૧૨	૧।	૧૫	૧૬	૨॥	૪૦	૩૨	૧।	૪૦
૭	૨॥	૧૭॥	૧૪	૧।	૧૭॥	૧૭	૨॥	૪૨॥	૩૪	૧।	૪૨॥
૮	૨॥	૨૦	૧૬	૧।	૨૦	૧૮	૨॥	૪૫	૩૬	૧।	૪૫
૯	૨॥	૨૨॥	૧૮	૧।	૨૨॥	૧૯	૨॥	૪૭॥	૩૮	૧।	૪૭॥
૧૦	૨॥	૨૫	૨૦	૧।	૨૫	૨૦	૨॥	૫૦	૪૦	૧।	૫૦

૨૧×૨॥=		૫૨॥	૪૨×૧।=		૫૨॥	૩૧×૨॥=		૭૭॥	૬૨×૧।=		૭૭॥
૨૨	૨॥	૫૫	૪૪	૧।	૫૫	૩૨	૨॥	૮૦	૬૪	૧।	૮૦
૨૩	૨॥	૫૭॥	૪૬	૧।	૫૭॥	૩૩	૨॥	૮૨॥	૬૬	૧।	૮૨॥
૨૪	૨॥	૬૦	૪૮	૧।	૬૦	૩૪	૨॥	૮૫	૬૮	૧।	૮૫
૨૫	૨॥	૬૨॥	૫૦	૧।	૬૨॥	૩૫	૨॥	૮૭॥	૭૦	૧।	૮૭॥
૨૬	૨॥	૬૫	૫૨	૧।	૬૫	૩૬	૨॥	૯૦	૭૨	૧।	૯૦
૨૭	૨॥	૬૭॥	૫૪	૧।	૬૭॥	૩૭	૨॥	૯૨॥	૭૪	૧।	૯૨॥
૨૮	૨॥	૭૦	૫૬	૧।	૭૦	૩૮	૨॥	૯૫	૭૬	૧।	૯૫
૨૯	૨॥	૭૨॥	૫૮	૧।	૭૨॥	૩૯	૨॥	૯૭॥	૭૮	૧।	૯૭॥
૩૦	૨॥	૭૫	૬૦	૧।	૭૫	૪૦	૨॥	૧૦૦	૮૦	૧।	૧૦૦

૪૧×૨॥=		૧૦૨॥	૮૨×૧।=		૧૦૨॥
૪૨	૨॥	૧૦૫	૮૪	૧।	૧૦૫
૪૩	૨॥	૧૦૭॥	૮૬	૧।	૧૦૭॥
૪૪	૨॥	૧૧૦	૮૮	૧।	૧૧૦
૪૫	૨॥	૧૧૨॥	૯૦	૧।	૧૧૨॥
૪૬	૨॥	૧૧૫	૯૨	૧।	૧૧૫
૪૭	૨॥	૧૧૭॥	૯૪	૧।	૧૧૭॥
૪૮	૨॥	૧૨૦	૯૬	૧।	૧૨૦
૪૯	૨॥	૧૨૨॥	૯૮	૧।	૧૨૨॥
૫૦	૨॥	૧૨૫	૧૦૦	૧।	૧૨૫

૧×૦॥।=૦॥।	૧૦૦×૦॥।= ૭૫
૨ ૦॥। ૧॥	૨૦૦ ૦॥। ૧૫૦
૩ ૦॥। ૨।	૩૦૦ ૦॥। ૨૨૫
૪ ૦॥। ૩	૪૦૦ ૦॥। ૩૦૦
૫ ૦॥। ૩॥	૫૦૦ ૦॥। ૩૭૫
૬ ૦॥। ૪॥	૬૦૦ ૦॥। ૪૫૦
૭ ૦॥। ૫।	૭૦૦ ૦॥। ૫૨૫
૮ ૦॥। ૬	૮૦૦ ૦॥। ૬૦૦
૯ ૦॥। ૬॥।	૯૦૦ ૦॥। ૬૭૫
૧૦ ૦॥। ૭॥	૧૦ ૦ ૦॥। ૭૫૦
૧×૧। =૧।	૧૦૦×૧।= ૧૨૫
૨ ૧। ૨॥	૨૦૦ ૧। ૨૫૦
૩ ૧। ૩॥।	૩૦૦ ૧। ૩૭૫
૪ ૧। ૫	૪૦૦ ૧। ૫૦૦
૫ ૧। ૬।	૫૦૦ ૧। ૬૨૫
૬ ૧। ૭॥	૬૦૦ ૧। ૭૫૦
૭ ૧। ૮॥।	૭૦૦ ૧। ૮૭૫
૮ ૧। ૧૦	૮૦૦ ૧। ૧૦૦૦
૯ ૧। ૧૧।	૯૦૦ ૧। ૧૧૨૫
૧૦ ૧। ૧૨॥	૧૦૦૦ ૧। ૧૨૫૦

ત્રીજા ધોરણનો "મુખગણિત શિક્ષક" છ આના.

નાણાંની ધાતનો ઉપયોગ.

મનોયત્ન ૭.

૧) એક રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલા કેટલી? બેઆની? આની? ઢબુ? પૈસા? અને પાઇ કેટલી?

૨) રૂપીઓ કોની કોની બરાબર છે?

૩) ૧૦ ઢબુ; ૫૨ પૈસા; ૩૨ બેઆની; ૧૧૨ આના; ૬૪ પાવલી; ૭૨ પાઇ; ૬૪ અડધાની કિંમત કહો.

૪) તાંબાના સિક્કા ગણાવો. રૂપાના કયા કયા સિક્કા થાય છે?

૫) એક રૂપીઆમાં બે પૈસા ઓછા છે ત્યારે કેટલા આના હશે?

૬) પાવલામાંથી શું ખરચું તો ૯ પૈસા રહે?

૭) ૪ આનામાં કેટલા આના ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય?

૮) ૧ અડધો, ૧ પાવલી, ૧ બેઆની, ૧ આની છે તેમાં કેટલા પૈસા ઉમેરૂં તો રૂપીઓ થાય?

૯) એક આનાની ૧૨ પાઇ તો ૪ આનાની કેટલી? પાવલાની કેટલી? અડધાની કેટલી?

૧૦) ૫, ૬, ૭ અને ૩ આનાની પાઇ કેટલી? પૈસા કેટલા?

૧૧) એક રૂપીઆના ૧૬ આના તો ૩ રૂપીઆના કેટલા આના?

૧૨) ૧, ૨, ૩, ૪, ૫, ૬, ૭, ૮ અને ૯ રૂપીઆના આના કેટલા?

૧૩) ૮ આનાની પાઇ કેટલી? અડધા રૂપીઆની કેટલી પાઇ?

૧૪) ૧૨ રૂપીઆના અડધા કેટલા? પાવલી કેટલી? બેઆની કેટલી?

૧૫) ૧૮ આનાના પૈસા કેટલા? ઢબુ કેટલા? દોઢ પાઇ કેટલી?

૧૬) પાંચ આના ને ત્રણ પૈસા; બે આના ને બે પૈસા? આઠ આની ને એક પૈસાની પાઇ કેટલી?

૧૭) ૨ પૈસાની ૧ પેનશીલ મળે તો ૧॥ રૂપીઆની કેટલી મળે?

૧૮) પાંચ રૂપીઆની બેઆનીમાં એક બેઆની ઓછી છે ત્યારે કેટલી બેઆનીઓ હશે?

૧૯) અડધા રૂપીઆમાંથી બે પૈસાના પાન, ૧ આનાની સોપારી,

હળદની પાપડી અને ૨ આનાના મમરા લીધા હવે મારી પાસે શું રહ્યું ?

૨૦) દુકાનદારને એક રૂપીઓ આપ્યો તેણે મને ૧ અડધી, ૧ આની ને ૩ પાઇ પાછી આપી ત્યારે મેં કેટલાકના સોદે લીધો હશે ?

૨૧) ૧૧૨, ૧૨૮, ૯૬, ૮૦, ૧૪૪, ૪૮, ૩૨ અને ૬૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા ? અડધા કેટલા ?

૨૨) ૬૪, ૭૨, ૫૬, ૩૨, ૪૮, ૫૨, ૭૬ અને ૮૦ પાવલીના રૂપીઆ કેટલા ? અને અડધા કેટલા ?

૨૩) ૨૪, ૩૬, ૭૨, ૧૦૮, ૪૮, ૯૬ અને ૬૦ પાઇના આના કેટલા ? અને પૈસા કેટલા ?

૨૪) ૧૪૪ આનાના રૂપીઆ કેટલા આવે ? અડધા કેટલા આવે ?

૨૫) ૭૪, ૬૭, ૩૫ અને ૬૩ પૈસાના આના કેટલા ?

૨૬) રોજ પાવલી ખરચું તો ૫ રૂપીઆ કેટલા દિવસ ચાલે ?

૨૭) ૧૨ શેર ઠારેલાંના ૪ આના બેસે તો ૧ શેરનું શું આપવું ?

૨૮) ૧૫, ૧૭, ૮, ૧૨, ૧૪, ૧૯, અને ૧૫ અડધાની પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી ? રૂપીઆ કેટલા ?

૨૯) પાંચ બેઆનીના પૈસા કેટલા ? અને અધેલા કેટલા ?

૩૦) ૧૨ અડધા, ૪ પાવલી અને ૬૪ બેઆનીઓ આપું તો રૂપીઆ-વાળી કેટલી નોટ મળે ?

૩૧) રોજ બે આના ખરચું તો ૧૬ દિવસ ચાલે એટલા રૂપીઆ છે ત્યારે કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૩૨) એક આનાના ૧૭ બોરીઆં મળે તો અડધા રૂપીઆના કેટલા મળશે ? અને જો ૧૫૩ લેવાં હોય તો શું આપવું ?

૩૩) ત્રણ પાનની ૧ પાઇ બેસે તે દોઢ આનાના કેટલા પાન આવશે? અને જો ૭૨ પાન લેવાં હોય તો શું આપવું?

૩૪) બેઆનાના ૧૦ જામરૂખ મળે તો એક રૂપીઆના કેટલા આવશે? અને જો ૪૦ જામરૂખ લેવા હોય તો શું આપવું?

૩૫) ૭ ગીનીના રૂપીઆ કેટલા? ૧૩૫ રૂપીઆ હોય તો ગીની કેટલી આવે? પાંચ રૂપીઆવાળી નોટ કેટલી આવે?

૩૬) બેઆનાના બોર વધારે મળે કે ૧૪ પૈસાના?

૩૭) એક આનાની બાર પેન મળે તો પાંચ પાઇની કેટલી આવે? અને જો ૭ પેન લેવી હોય તો શું આપવું?

૩૮) રૂપીઆના ૧૬ શેર વેગણ મળે તો ત્રણ આનાના કેટલા આવશે?

પરચુરણ હિસાબ.

મનોયત્ન ૮.

૧) ૧૬૫ કેરીમાંથી ૧૯ બગડી ગઇ તો બાકી કેટલી રહી?

૨) ૧[illegible]૭ રૂપીઆમાં [illegible] રૂપીઆ ઉમેરીએ તો કેટલા રૂપીઆ થશે?

૩) એક [illegible] ૧૧૨ [illegible] નાખી ને દશ રૂપીઆની નોટ [illegible] તો [illegible] પાછું શું મળશે?

૪) ૨૪ના કેટલા ઉમેરૂં તો ૭૨ થાય?

૫) ૧૩૯ રૂપીઆમાંથી ગીની લેતાં ૪ રૂપીઆ વધ્યા ત્યારે કેટલી ગીની લીધી હશે?

૬) ૧૨૮ રૂપીઆમાંથી ૫ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવે અને કેટલા રૂપીઆ વધે?

૭) બેઆનાની ૨૯ ટીકડી મળે તો એક રૂપીઆની કેટલી?

૮) એક બકરી રોજ દોઢ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૬૭ બકરી કેટલું દૂધ આપશે ?

૯) એક ટોપીનો ૦॥ રૂપીઓ પડે તો ૭૯ ટોપીઓના કેટલા રૂપીઆ આપવા પડે ?

૧૦) દરેક છોકરાને ૦। શેર દૂધ આપતાં ૮૯ છોકરાને પાવાને માટે કેટલું દૂધ જોઈશે ?

૧૧) એક છોકરો અડધો લાડુ ખાય તો ૭૭ છોકરા કેટલા લાડુ ખાશે ? પંદર લાડુ કેટલા છોકરાને પહોંચશે ?

૧૨) ૨૬ શેરના નવટાંક કેટલા ? પાશેર કેટલા ? અચ્છેર કેટલા ?

૧૩) એક ગાય ૯ શેર દૂધ આપે તો તેવી ૨૫ ગાયો કેટલું દૂધ આપશે ? અઢી હજાર એટલે કેટલા સો ?

૧૪) ૨૭ અડધાના રૂપીઆ કેટલા ? પાવલી કેટલી ? બેઆની કેટલી?

૧૫) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ પડે તો ૯૬ ટોપીના કેટલા બેસે ?

૧૬) એક ઘડિઆળના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો એ લેખે પોણોસો ઘડિઆળનું શું બેસશે ?

૧૭) એક છત્રીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૫૭ છત્રીનું શું આપવું ?

૧૮) એક ઘડિઆળના ૮ રૂપીઆ તો ૨૮ ઘડિઆળનું શું ?

૧૯) ૪૩ રૂપીઆનું એક ૧ મણ ઘી મળે તો ૨॥ મણનું શું ?

૨૦) એક ટિકિટમાં ૦॥। મણ ભાર લઇ જવાય તો ૧૭ ટિકિટમાં કેટલો ભાર લઇ જવાય ?

૨૧) એક પૈસાવાળી ૯૬ ટિકિટ આપી તેને બદલે ૦॥ આનાવાળી કેટલી ટિકિટ લેવી ? આનાવાળી કેટલી લેવી ?

૨૨) દસ દસ રૂપીઆવાળી ૨૭ નોટ, એક ગીની ને ૪ રૂપીઆ રોકડા છે ત્યારે બધું મળી કેટલા રૂપીઆ હશે ?

૨૩) એક રૂપીઆના ૨॥ શેર સોપારી મળે છે, અને ૨॥ રૂપીઆની શેર એલચી મળે છે ત્યારે ૧૪ શેર એલચી આપીએ તો કેટલી સોપારી મળે ?

૨૪) આગગાડી એક કલાકમાં ૨૭ માઇલ ચાલે તો ૨૪૩ માઇલ જવાને કેટલા કલાક લાગે ?

૨૫) દરેક છોકરાને ૦।, ૦। રૂપીઓ આપતાં ૨॥ રૂપીઆની નોટ-માંથી કેટલા છોકરાને અપાશે ?

૨૬) સાડી સો, અને દોઢસો આંકડામાં લખો.

૨૭) પોણીસો અને પોણોસો આંકડામાં લખો ?

૨૮) ૧૪૫ આનામાંથી કેટલા રૂપીઆ આવે અને બાકી કેટલા આના રહે તે કહો. ૨૫૦ એટલે કેટલા હજાર ?

૨૯) એક ખુરસીના ૨॥ રૂપીઆ બેસે તો ૧૦૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ખુરસી આવશે ? ૦॥। હજાર એટલે કેટલા સો ?

૩૦) કેટલા દોઢે ૪૨ ? કેટલા પોણે ૪૨ ? કેટલા ૬ ૪૨ ?

૩૧) ૧૯૨ કેરીમાં ૨૪ કેરી ઉમેરીએ તો કેટલી કેરી થાય ?

૩૨) ૨૦૭ છોકરામાંથી ૨૩ જાય તો કેટલા રહે ?

૩૩) ૨૬૧ પેનો ૯ છોકરાને સરખે ભાગે આપતાં દરેકને કેટલી આવે ? સાડી બારસો એટલે કેટલા હજાર ?

૩૪) એક તાળાની કિંમત ૧॥ રૂપીઓ બેસે તો ૧૮ રૂપીઆમાંથી કેટલાં તાળાં આવશે ?

૩૫) ૨૮ રૂપીઆની ૧૧૨ સ્લેટ લીધી તો એ હિસાબે એક રૂપી-આની કેટલી સ્લેટ પડી ? અને એક સ્લેટનું શું બેસે ?

૩૬) એક શાલના ૭ રૂપીઆ પડે તો એ લેખે ૧૬૮ રૂપીઆમાંથી કેટલી શાલ આવશે ?

૩૭) ૭૧ રૂપીઆ ૫૦ છોકરાને વહેંચતાં દરેકને શું મળશે ?

૩૮) ૪૨ ગજ લાંબું દોરડું છે તેમાંથી ૧॥, ૧॥ ગજના કકડા કરીએ તો કેટલા થાય ?

૩૯) એક ટોપીના ૨॥ રૂપીઆ લેખે ૧૨૦ રૂપીઆમાંથી કેટલી ટોપીઓ આવશે ?

૪૦) ૨॥ મણ ઘીના ૧૧૭॥ રૂપીઆ પડે તો એક મણનું શું?

૪૧) ૧૩૫ રૂપીઆમાં ૨॥ મણ ઘી આવ્યું તો ૫૪ રૂપીઆમાં કેટલું આવશે ?

૪૨) એક મજુર ૨॥ મણ વજન ઉપાડે તો ૫૨॥ મણ વજનને માટે કેટલા મજુર જોઇશે ?

૪૩) કેટલા છકે ૭૨ ? કેટલા ચોક ૭૨ ? કેટલા તરી ૭૨ ?

૪૪) કેટલા પોણે ૭૨ ? કેટલા દોઢે ૭૨ ?

૪૫) જો દરેક માણુસને ત્રણ ત્રણ રૂપીઆ આપું તો ૯૬ રૂપીઆ-માંથી કેટલા માણુસને અપાશે ? જો ચાર ચાર; બબ્બે; ૭ ૭; આઠ આઠ; બાર બાર; સોળ સોળ; અને ચોવીસ ચોવીસ રૂપીઆ આપું તો કેટલા માણુસને અપાય ?

૪૬) ૪૮ છોકરામાંથી બાર બારની ૪ હાર કરવાને બદલે ત્રણ ત્રણની, ૭ ૭ની, આઠ આઠની, સોળ સોળની અને ચોવીસ ચોવીસની કેટલી હાર કરવી ?

૪૭) ૯૫ રૂપીઆમાંથી ૨॥ રૂપીઆવાળી કેટલી નોટ આવશે ?

૪૮) મારા ઘરમાં ૩૫ શેર ઘઉં છે જો મારે તે ૭૦ દિવસ ચલા-વવા હોય તો દરરોજ કેટલા વાપરવા ?

૪૯) ખંડેરે હાન દોકડો એમ કયા કયા પલાખામાં દોકડો આવશે ?

૫૦) ૨૯ માણસ ૧૪૫ મણ ભાર ઉપાડે તો ૭ માણસ કેટલો ભાર ઉપાડશે ?

૫૧) ૧૫ આનાનું ૪૫ શેર તો ૭ આનાનું કેટલું ?

૫૨) ૭ાા મણના ૩૦ રૂપીઆ તો ૨૮ મણનું શું ?

૫૩) ૨૧ આનાનું ૭ શેર તો સવા પાંચ રૂપીઆનું કેટલું ?

૫૪) ૮ માણસ જમાડતાં રૂ. ૫ ખર્ચ થાય તો રૂ. ૮૦માં કેટલાં માણસ જમશે ?

૫૫) ૧૨ માણસ રૂ. ૧૮ કમાય તો ૨૩ માણસ શું કમાય ?

૫૬) ૧૫ાાા કલાકમાં ૬૩ માઇલ જવાય તો ૪૨ માઇલ જવાને કેટલો વખત લાગે ?

૫૭) રૂ. ૩૫૦નું ૩૫ મણ તો ૧૮ મણનું શું ?

૫૮) ૨ આનાનુ ૧ાા શેર તો રૂ. ૧ નુ કેટલું ?

૫૯) ૨૧૬ રૂપીઆ ૮ માસ ચાલે તો ૭ માસમાં કેટલા રૂપીઆ જોઇએ ?

૬૦) ૨૦ કનકવાનો રૂ. ૧ા તો ૩૫ કનકવાનું શું ?

૬૧) ૫ રૂપીએ મણની ૧૫ મણ સાકરને બદલે ૩ રૂપીએ મણની કેટલી રાઇ લેવી.

૬૨) ૪ પૈસાના બોર લીધાં, ૭ પૈસા મારા ભાઇએ આપ્યા ત્યારે મારી પાસે ૧૦ પૈસા થયા તો પહેલાં કેટલા પૈસા હશે ?

૬૩) પૈસાના ૮ લેખે મેં કેટલાક પૈસાના જમરૂખ લીધાં અને તે બધાં પૈસાના ૭ લેખે વેચી નાખ્યાં જેથી મને ૧૬ પૈસા ઉપજ્યા ત્યારે મેં કેટલા પૈસાનાં જમરૂખ લીધાં હશે ?

સમાપ્ત. તા. ૨૫-૧૦-૧૮.

શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ અને તેમના વાલીઓ

— તમે શું કામ મુઝાઓ છો ? —

તમારી સેવામાં શિક્ષકો હાજર છે.

મુખગણિત શિક્ષક ભા. ૧ થી ૬.

બાળવર્ગનો રૂ. ૦-૧-૩	ત્રીજા ધો. નો રૂ. ૦-૨-૮
પહેલા ધો.નો રૂ. ૦-૧-૬	ચોથા ધો. નો રૂ. ૦-૩-૮
બીજા ધો.નો રૂ. ૦-૧-૯	પાંચમા ધો.નો રૂ. ૦-૧-૬

"ડિકટેશન શિક્ષક" ભા. ૧ થી ૫ જેમાં:—

૧] પાઠવાર અઘરા શબ્દો.
૨] જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.
૩] કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.
૪] જોડાક્ષર ૫] મળતા જોડાક્ષર
૬] પરીક્ષાના ડિકટેશનમાં આવનાર શબ્દો.

ભા. ૧. બાળપોથી તથા પહેલી ચોપડીનો બે આના
ભા. ૨. બીજી ચોપડીનો બે આના
ભા. ૩. ત્રીજી ચોપડીનો અઢી આના
ભા. ૪. ચોથી ચોપડીનો ત્રણ આના
(છપાય છે.) ભા. ૫. પાંચમી ચોપડીનો ત્રણ આના.

સુરત જિલ્લાનો "ભૂગોળ શિક્ષક" બે આના.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ—શાહપોર—સુરત.

મુદ્રકઃ—ઇચ્છુભાઈ નારણદાસ. તમામ જાતનાં પુસ્તકો વેચનાર—ચીમનરાયકર—સુરત